

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่มีต่อปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ตามทัศนคติของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำแนกตามสถานภาพ วุฒิทางการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่มีต่อปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มประชากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 100 คน ครูผู้สอนวิชาสามัญ 640 คน และครู

ผู้สอนวิชาศาสนา 852 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ ทาโร ยามาเน จากจำนวนประชากร 1592 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 320 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2535 ใช้วัดระดับปัญหาตามมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจำแนกเป็นด้านบุคลากร 13 ข้อ ด้านการเรียนการสอน 11 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน 14 ข้อ ด้านการวัดผลประเมินผล 13 ข้อ และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร 9 ข้อ รวมจำนวน 60 ข้อ

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ให้บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้บริหาร 22 ฉบับ ครูผู้สอนวิชาสามัญทั้งข้าราชการครูและครูจ้างสอน 128 ฉบับ และครูสอนวิชาศาสนา 170 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 320 ฉบับ จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.75

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของบุคลากรวิเคราะห์โดยค่าร้อยละ

4.2 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 วิเคราะห์โดยหาค่าตัวกลางเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่า t-test และค่า F-test

4.3 ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตร โดยการสังเคราะห์เนื้อหาและจัดลำดับความสำคัญตามความถี่และร้อยละจากมากไปหาน้อย

สรุปผลการวิจัย

ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2535 ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นรายชื่อทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้วมีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว ในเรื่องของความเพียงพอของหนังสือในห้องสมุด มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาด้านการวัดผลประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว ในเรื่องการจัดกิจกรรมทางศาสนา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในภาพรวม ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่เป็นผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาสามัญ และครูผู้สอนวิชาศาสนา มีทัศนะไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบตามรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรม นักเรียน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในภาพรวมตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี กับที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มี ทัศนะไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านแล้ว ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ด้านบุคลากร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล มีทัศนะไม่แตกต่าง กัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในภาพรวมตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่มีวิชาชีพครู กับที่ไม่มีวิชาชีพครู มีทัศนะไม่แตกต่างกัน และเมื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้านแล้วมีทัศนะไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในภาพรวม ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีทัศนะ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านแล้ว ด้าน บุคลากร และด้านการวัดผลประเมินผล บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาด กลาง และขนาดใหญ่ มีทัศนะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากร ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีทัศนะแตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดการ เรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีทัศนะไม่แตกต่าง กัน

6. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับจากความถี่ และร้อยละ จากมากไปหาน้อย ปรากฏผลดังนี้

6.1 ด้านบุคลากร

6.1.1. บุคลากรมีจำนวนน้อย รัฐควรจัดส่งข้าราชการครูมาช่วยสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และให้ครบทุกรายวิชา

6.1.2. บุคลากรสอนไม่ตรงตามจุดประสงค์ และสอนเกินจำนวนเวลาในคาบสอนของตนเอง ควรมีการนิเทศแนะนำให้ครูเข้าใจในขอบข่ายหน้าที่ หลักสูตร หรือให้มีการฝึกอบรมบุคลากรผู้สอนในเรื่องการใช้หลักสูตร

6.1.3. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่บุคลากรอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้ครูรักในอาชีพครู และมีความตั้งใจสอนอย่างเต็มที่

6.1.4. ควรจัดบุคลากรให้ตรงตามวุฒิ วิชาเอก รวมทั้งการจ้างครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านการสอน

6.1.5. บุคลากรไม่มีวุฒิทางวิชาชีพครู ควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการศึกษาคือ

6.1.6. ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบ ติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร (หน่วยศึกษานิเทศระดับอำเภอ)

6.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

6.2.1. เนื้อหารายวิชาที่เรียนไม่เหมาะสมกับเวลาในหลักสูตร รัฐควรลดเนื้อหาบางรายวิชา เพื่อให้เหมาะสมกับเวลา

6.2.2. การจัดการเรียนการสอนขาดการประสานงานที่ดีร่วมกันระหว่างกลุ่มวิชา สัมพันธ์กับกลุ่มวิชาศาสนา

6.2.3. ควรจัดฝึกอบรมเทคนิควิธีการสอนแก่ครูสอนศาสนา

6.2.4. โต๊ะ เก้าอี้ และห้องเรียน มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

6.2.5. นักเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการเรียนวิชาสามัญ

6.2.6. ควรจัดวิชาเลือกให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

6.2.7. เนื้อหาวิชาศาสนาบางรายวิชายังไม่ได้มาตรฐาน

6.2.8. จุดเน้นของหลักสูตร ไม่เข้มข้น ควรเน้นวิชาบังคับแก่น

6.2.9. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรข้งน้อย

6.2.10. ควรจัดให้มีศูนย์วิชาการกลุ่มในการจัดหาวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอนในบางรายวิชา

6.2.11. ควรมีศึกษานิเทศ ผู้นิเทศ มานิเทศงานการสอน เพื่อกระตุ้นให้ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

6.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

6.3.1. สื่อบางวิชาไม่มี บางวิชามีจำนวนน้อย รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การสอน ทั้งวิชาสามัญและวิทยาศาสตร์

6.3.2. ครูไม่ค่อยใช้สื่อ ควรจัดฝึกอบรมครูในเรื่องการใช้ การผลิต การเก็บรักษาสื่อ

6.3.3. จัดหาคู่มือครูให้ครบทุกรายวิชา ทั้งรายวิชาสามัญและรายวิชาศาสนา

6.3.4. หนังสือแบบเรียนมีไม่เพียงพอ โดยเฉพาะหนังสือวิทยาศาสตร์

6.3.5. สื่อบางอย่างไม่ตรงตามรายวิชา

6.3.6. สื่อบางอย่างโรงเรียนห้ามใช้(เก็บไว้อย่างเดียว)

6.3.7. ควรจัดระบบการสอนทางไกล เช่น ทางไกลผ่านดาวเทียม

6.4 ด้านการวัดผลประเมินผล

6.4.1. ครูสอนศาสนาไม่เข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล ควรจัดฝึกอบรมครูสอนศาสนา ในเรื่องการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร

6.4.2. ควรมีแผนการติดตามนักเรียนที่มีระดับคะแนน "0" "ร" "มส"

6.4.3. ควรมีศูนย์วิชาการดูแลช่วยเหลือ ในเรื่องการวัดผลประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน

6.4.4. ผู้บริหารควรควบคุมดูแล การวัดผลประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

6.5 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร

6.5.1. ครูศาสนาไม่เข้าใจในการจัดกิจกรรมการสอน ควรมีศูนย์วิชาการเข้าไปดูแลแนะนำการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร หรือจัดฝึกอบรมครูผู้สอนในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

6.5.2. กิจกรรมบางกิจกรรมไม่สามารถจัดได้ เพราะขัดกับหลักการทางศาสนาอิสลาม เช่น กิจกรรมพลศึกษา(บางกิจกรรม) กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ควรกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

6.5.3. ควรจัดบุคลากรรับผิดชอบในเรื่องการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร คอยควบคุมการจัดกิจกรรม โดยให้มีกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรที่หลากหลาย เพื่อแก้ปัญหาหนักเรียนบางส่วนที่ไม่ชอบการเข้าร่วมกิจกรรม

6.5.4. ควรกำหนดจำนวนกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านบุคลากร

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2535 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในเรื่องงบประมาณในการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมหรือประชุมทางวิชาการของโรงเรียนมากที่สุด เพราะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เติบโตสอนเฉพาะวิชาศาสนาโดยไม่ได้หวังผลตอบแทนในทางธุรกิจ การลงทุนจึงน้อย เมื่อมีการเปิดสอนวิชาสามัญจึงทำให้มีปัญหาในเรื่องงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียนแล้วพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรของบุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน โดยเฉพาะบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางจะมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรในด้านบุคลากรมากกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งอาจจะเกิดจาก บุคลากรส่วนใหญ่ที่คอยแบบสอบถาม จะเป็นบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และเนื่องจากบุคลากรที่จะปฏิบัติงานทางวิชาการมีจำนวนน้อย และบุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูจ้างสอนที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางวิชาชีพครู จึงทำให้ไม่เข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร บุคลากรบางคนต้องปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่สุนทร ปิยะวสันต์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับ

ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า โรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามผล และครูไม่เห็นความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ซึ่ง วิทยา บุญสม (2520 : บทคัดย่อ) พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังต้องผ่อนผันในการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ผู้รับใบอนุญาตหรือครูใหญ่ไม่เข้าใจระเบียบการจัดสถานศึกษาของทางราชการ การดำเนินการทางวิชาการ งานธุรการและสถิติต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของครูสามัญ ซึ่งสำนักงานศึกษานิเทศการจังหวัดนราธิวาส (2537 : 41) ได้สรุปปัญหาด้านการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านบุคลากร ว่าบุคลากรมีไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานตามความสามารถ ความสนใจ การสรรหากุศลกรมาปฏิบัติงานวิชาการ ส่วนใหญ่เพียงแต่เชิญผู้ที่เห็นสมควรมาช่วยสอน การให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนแก่ครูจึงไม่เป็นไปตามวุฒิที่สำเร็จการศึกษามา สำหรับผู้ที่ได้รับการบรรจุ ต้องทำงานอื่นก่อน เนื่องจากค่าจ้างไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญาจ้าง รวมทั้งความไม่เข้าใจในระบบการบริหารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จึงทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อย สอดคล้องกับ สงวน ศรีสุข (2532 : บทคัดย่อ) พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา มีความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยสุขอนามัย

ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2535 กำหนดให้ ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ โดยการเข้าศึกษาต่อตามโอกาสอันควร และครูใหญ่ มีหน้าที่แนะนำให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ในหน้าที่ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้โดยการเข้าศึกษาต่อตามโอกาสอันควร โดยเฉพาะครู ได้กำหนดให้ทำการสอนอบรมนักเรียน ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศและนโยบายของทางราชการ ให้เอาใจใส่ในการสอน ปรับปรุงการเรียนการสอนให้สม่ำเสมอ รวมทั้งศึกษาหาความรู้ วิธีสอน วิธีประเมินผล การใช้หนังสือและคู่มือการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่ง ก่อ สวัสดิพานิชย์ (ก่อ สวัสดิพานิชย์ อ้างถึงใน ปราณี เดกิงพล, 2519 : 80) กล่าวว่าการสอนที่ดี จะสอนให้ได้ผลตามหลักสูตรนั้น ต้องอาศัยแบบเรียนที่ดี อาศัยอุปกรณ์การสอน ต้องอาศัยครูซึ่งมีความรู้ความสามารถที่จะสอนวิชานั้น ๆ ด้วย

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น พ.ศ. 2535 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะมีปัญหาลงในเรื่องการเชิญวิทยากรและแหล่งวิชาการในท้องถิ่นมาให้ความรู้มากที่สุด อาจเป็นเพราะ ไม่มีหน่วยศึกษานิเทศที่คอยชี้แนะหรือนำในระดับอำเภอ ประกอบกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในเรื่องการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการมากนัก ส่วนใหญ่จะเน้นหนักในด้านวิชาศาสนา เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตร จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน แล้วพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน กล่าวคือ บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จะมีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน มากกว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งอาจจะเกิดจากประสบการณ์ที่สะสมมากกว่าของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่มากกว่า ประกอบกับบุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูจ้างสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา โดยเฉพาะครูสามัญบางส่วนที่มีวุฒิทางวิชาชีพครู มักจะขอลาออกเพื่อ สอบบรรจุเข้ารับราชการครูในสังกัดต่าง ๆ ส่วนครูสอนศาสนาบางส่วนไม่ค่อยให้ความสำคัญ ต่อการสอนมากนัก เพราะได้รับค่าตอบแทนน้อย ซึ่งมบุญ คารามิตร (2525 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ในด้านการจัดการเรียนการสอน การติดตามนิเทศการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และ นภคล ชูพูล และคณะ (2534) อ้างถึงใน สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2, 2536 : 55-57) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส พบว่าครูส่วนใหญ่สอนหลายห้องและหลายวิชาจึงไม่ได้ทำแผนการสอน บันทึกการสอนในรายวิชาที่ทำการสอนทุกรายวิชา ครูจะเลือกทำเฉพาะบางวิชาที่ตนเองถนัด เนื่องจากจะต้องรับผิดชอบงานอื่นด้วย ข้าราชการครูส่วนใหญ่สอนไม่ตรงกับสาขาที่ตนเองสำเร็จการศึกษามา จึงไม่มีความถนัดในบางรายวิชาที่สอนเท่าที่ควร และโรงเรียนไม่สามารถจ้างครูผู้สอนให้ครบทุกรายวิชาตามวุฒิ วิชาเอกได้ เพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ และจากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ใต้ เก้าอี้ และห้องเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพราะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนที่ปรับปรุงมาจากโรงเรียนปอเนาะเดิมจึงมีเพียงอาคารเรียนที่เก่าแก่และจำนวนน้อย ซึ่งสุนทร ปิยะวสันต์ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่าขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ ครูไม่เห็นความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอน และสถานที่ที่มีจำกัด ขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และพรรณี จักรกาญจน์ และคณะ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยติดตามผลและไม่ค่อยมีการสอนซ่อมเสริม

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น พ.ศ. 2535 ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในเรื่องของความเพียงพอของหนังสือในห้องสมุดมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา และ ขนาดโรงเรียนแล้วพบว่า บุคลากรมีทักษะไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเกิดจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี มีไม่เพียงพอในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีห้องสมุดจึงไม่มีแผนงานหรือโครงการในการจัดหาหนังสือประจำห้องสมุด และประกอบกับสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนน้อย และบุคลากรส่วนใหญ่มักไม่ค่อยได้ใช้สื่อสำหรับการสอน โดยเฉพาะ หนังสืออ่านประกอบหรือหนังสือแบบเรียน และคู่มือครู มักจะไม่มีหรือมีแต่ก็ไม่เพียงพอกับ จำนวนครู จึงทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ส่วนใหญ่จะมี ปัญหาการใช้หลักสูตรในด้านสื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ อุบลรัตน์ ชือสัตตบงกช และโนรี ใจใส (2531: บทคัดย่อ) และนภคกุล ชูพุด และคณะ (2534 อ้างถึงใน สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2, 2536 : 55 - 57) และพรรณี จักรกาญจน์ และคณะ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่าสื่อการเรียนการสอน เช่น แบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับจำนวนครูและนักเรียน ไม่ทันสมัย ไม่ได้มาตรฐาน เพราะโรงเรียนไม่ได้จัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของ ครูผู้สอน และครูผู้สอนไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ ทำให้ได้ไม่ตรงกับความต้องการและความจำเป็น ซึ่ง ช่างา บุญช่วย (2533 : 125) ได้กล่าวเสริมถึงหลักการใช้สื่อว่า ต้องมีหลักการเลือก ต้องสัมพันธ์กับเนื้อหา หลักการเตรียม ทั้งตัวครู นักเรียนและสื่อ หลักการนำเสนอ ที่เหมาะสมกับวิธีการ จุดมุ่งหมาย ระยะเวลา และบุคลิกภาพของครู และหลักการประเมินการใช้สื่อที่ต้องประเมินทั้งตัวครู นักเรียน และสื่อว่าให้ผลมากน้อยเพียงใด

4. ด้านการวัดผลประเมินผล

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น พ.ศ. 2535 ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในเรื่องความรู้ความเข้าใจระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ วุฒิทางการศึกษา

และขนาดโรงเรียน แล้วพบว่าบุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน กล่าวคือบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางจะมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรด้านการวัดผลประเมินผล มากกว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก อาจเกิดจาก บุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูจ้างสอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง ประกอบกับความไม่เอาใจใส่ในเรื่องการวัดผลประเมินผลของครู รวมทั้งการนิเทศติดตามผลภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับที่ มนูญคารามิตร (2525 : บทคัดย่อ) พบว่าปัญหาด้านการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง อุบลรัตน์ ชื่อสัตตบงกช และโนรี ใจใส (2531 : บทคัดย่อ) พบว่าการนิเทศของโรงเรียนยังจำเป็นต้องปรับปรุง และนักเรียนส่วนใหญ่ค่อนข้างจะขาดความรับผิดชอบ ไม่พยายามศึกษาค้นคว้าหรือฝึกฝนเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ครูกำหนดให้ ซึ่งกรมวิชาการ (2536 : 55) ได้กล่าวว่าจุดประสงค์หลักของการประเมินผลการเรียน ตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน คือการพัฒนาผู้เรียน ให้ค้นพบตนเองว่า มีความถนัดด้านไหน เพียงใด เพื่อจะได้ส่งเสริมให้บรรลุถึงจุดสูงสุดของศักยภาพที่ตนมีอยู่

5. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในการจัดกิจกรรมทางศาสนามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย อาจเกิดจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 เดิมจัดการเรียนการสอนเฉพาะหลักสูตรอิสลามศึกษาเพียงอย่างเดียว แม้ในปัจจุบันจะเปิดสอนในหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 แต่ก็มีรายวิชาศาสนาที่เหมือนกันอยู่ และจากการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรตามทัศนะของบุคลากรจำแนกตามสถานภาพ ประสพการณ์ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน แล้วพบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน กล่าวคือ บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จะมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มากกว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี อาจเกิดจาก ประสบการณ์ที่ได้สะสมของบุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมมีปัญหามากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทร ปิยะวสันต์ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่าบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และ เวลาในการสอนไม่เพียงพอ และกรมวิชาการ (2536 : 52) ได้กล่าวเสริมว่าการจัด

กิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2535 เป็นส่วนที่เสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เสริมสร้างบุคลิกภาพ มีลักษณะนิสัยความรับผิดชอบ สามัคคี ระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อันจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ตามยุคของการเปลี่ยนแปลง เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและตนเอง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยเฉพาะ โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนทั้งสามัญและศาสนา และนอกจากนั้นก็ยังมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่น หน่วยงานนิเทศ กรมวิชาการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งจากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร

1.1. รัฐควรจัดส่งบุคลากร(ข้าราชการครู) โดยไม่มีข้อแม้ว่าจะป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามมาตรา 15(1) หรือ 15(2) ให้เพียงพอกับอัตราส่วนต่อนักเรียน เหมือนกับสถานศึกษาของรัฐ (เพราะรัฐไม่ต้องลงทุนด้านการสร้างอาคารสถานที่) จะเป็นวิธีการแก้ปัญหาด้านบุคลากรขาดแคลน หรือบุคลากรไม่มีวุฒิทางวิชาชีพครูได้ และยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาได้อีกด้วย

1.2. รัฐควรจัดให้มีศึกษานิเทศโรงเรียนเอกชนในระดับอำเภอโดยตรง เพื่อสะดวกต่อการตรวจเยี่ยม นิเทศ และให้ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา ได้มากขึ้น

1.3. รัฐควรจัดฝึกอบรมในเรื่องหลักสูตรแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ จะเป็นการกระตุ้นช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นมากขึ้น และเป็นการเสริมแรงให้กับครู โดยไม่คิดว่าอยู่แบบเฉื่อยตาย ไม่มีผู้ดูแล

1.4. รัฐควรมีมาตรการในการสร้างขวัญกำลังใจต่อบุคลากรอย่างทั่วถึง ทั้งในด้านการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู หรือด้านความมั่นคงในอาชีพครูของครูที่โรงเรียนจ้างสอนทั้งครูสามัญและครูศาสนา

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

- 2.1. กรมวิชาการ หรือหน่วยงานที่จัดสร้างหลักสูตร ควรศึกษาวิจัยปัญหาตัวหลักสูตร โดยเฉพาะการถดถอยเนื้อหาบางรายวิชาลง เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาที่กำหนดจริง
- 2.2. โรงเรียนควรจัดประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้แพร่หลายมากขึ้น
- 2.3. โรงเรียนควรรหาแนวทางให้เกิดการประสานงานที่ดีต่อกันระหว่างกลุ่มวิชาสามัญกับกลุ่มวิทยาศาสตร์ เช่นกิจกรรมสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

- 3.1. รัฐควรจัดสรรงบประมาณในเรื่องการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะ การจัดซื้อหนังสือประจำห้องสมุดตามความต้องการของโรงเรียน
- 3.2. รัฐควรจัดหาคู่มือครูให้ครบทุกรายวิชา โดยเฉพาะวิชาศาสนา ให้เพียงพอ
- 3.3. รัฐควรจัดฝึกอบรมในเรื่องการใช้สื่อ การผลิตสื่อ และการเก็บบำรุงรักษาสื่อ แก่ครูผู้สอนเชิงปฏิบัติการ และส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

4. ด้านการวัดผลประเมินผล

- 4.1. รัฐควรจัดให้มีศูนย์วิชาการกลุ่มของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับอำเภอ เพื่อเป็นศูนย์กลาง ในการช่วยเหลือแก้ปัญหาการวัดผลประเมินผลต่อบุคลากร
- 4.2. ผู้บริหารควรให้ความสนใจ ให้ความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมของโรงเรียน
- 4.3. รัฐควรจัดฝึกอบรมในเรื่องการวัดผลประเมินผลต่อครูผู้สอนทุกคน โดยเฉพาะครูจ้างสอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา

5. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร

- 5.1. กรมวิชาการหรือหน่วยงานที่จัดสร้างหลักสูตรควรกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการทางศาสนาอิสลามในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร
- 5.2. รัฐควรจัดให้มีศูนย์วิชาการกลุ่ม หรือศึกษานิเทศ คู่มือในเรื่องการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร
- 5.3. รัฐควรจัดฝึกอบรมครูผู้สอนให้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรเพื่อให้ครูรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของกิจกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ตามทัศนะของนักเรียน หรือ
2. ควรมีการวิจัยติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 หรือ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2535 เพื่อจะได้ศึกษาความต่อเนื่องของการใช้หลักสูตร